

DN.no 11.02.26:

Forside:

Satset på både havvind og bølgekraft – når har de fått napp

TEKNOLOGI

Artikkel:

Havvindselskap fikk napp i Sør-Korea: –Svært skuffende

Sørlandsgründerne har brukt mange millioner på utviklingen av en havvindmølle som også benytter bølgekraft til å produsere strøm. Men de måtte til Sør-Korea for å få napp.

Teknologigründerne Per A. Vatne (til venstre) og Pål Norheim drømte om å skape havvindrevolusjon i Norge. De måtte i stedet til den andre siden av jorden for å få finansiert uttesting av en vindmølle som også utnytter bølgekraft.

Foto: Stationmar/Harald Berglihn

- [Harald Berglihn](#)
- Journalist

Publisert 11.02.26

Saken oppsummert

- Sørlandsgründerne Per A. Vatne og Pål Norheim har utviklet en havvindmølle som også benytter bølgekraft, men har vært nødt til å søke finansiering i Sør-Korea.
- Stationmar har brukt nærmere 30 millioner kroner på teknologiutvikling, men har ikke klart å få finansiert videre utvikling i Norge.
- Sørkoreanske Paios har inngått en avtale med Stationmar om finansiering og testing av teknologien, med mål om kommersialisering for koreanske og asiatiske farvann.

– Det er svært skuffende at det har det vært umulig å få til dette i Norge, sier Pål Norheim (69) i Kristiansand-baserte Stationmar.

Sammen med makker og oppfinner Per A. Vatne har de to nærmere 90 års erfaring fra utvikling av boreteknologi til oljeindustrien i selskaper som Maritime Hydraulics, Norwegian Rig Consultants, Unit Rig, Atlantis og Saipem.

Med utviklingen av en ny type bunnfast havvindmølle, som i tillegg til vindkraft også utnytter bølgekraft og vannkraft i én og samme konstruksjon, var drømmen å revolusjonere havvindindustrien og skape arbeidsplasser i Norge.

Det lot seg ikke gjøre.

– Vært veldig tungt

Stationmar, med Norheim og Vatne blant de største eiere, har så langt brukt nærmere 30 millioner kroner på to konsepter: teknologi for å nøytralisere bevegelsene bølger skaper for flytende havvindmøller, og altså en helt ny bunnfast turbin. Denne bruker bølgekraftene til å løfte sjøvann opp til et vannmagasin som omslutter selve vindturbin-søylen. Vannet ledes så i rør ned til en turbin, et lite vannkraftverk, inne i selve søylen. Selskapet mener den totale energiproduksjonen fra bunnfaste havvindturbiner med denne teknologien kan økes betraktelig samtidig som strømforsyningen til nettet blir mer stabil. Og selskapet mener særlig sentrale områder i Nordsjøbassenget er velegnet for denne teknologien.

– Vi har presentert konseptet for en rekke industriaktører, vindkraftutviklere og investorer i Norge. Tilbakemeldingen fra mange av disse er at det vi har utviklet er banebrytende teknologi. Men det har dessverre ikke vært mulig å få finansiert uttesting og bygging av prototype, sier Norheim.

– Det har vært tungt. Her hjemme defineres dette som grønn tidligfase risikokapital. Det er det få om noen som vil satse på før teknologiutviklingen har kommet lenger enn der vi er nå. Og det statlige virkemiddelapparatet krever minst 50 prosent egenkapital. Det er kapital vi som gründerselskap ikke har, sier han.

Norheim sier det som prioriteres nå fra myndighetene og det offentlige støtteapparatet i Norge er teknologi relatert til flytende, ikke bunnfaste, havvindturbiner.

- En terrier med stamina

Men nå har Stationmar endelig klart å finne en aktør med både tro på konseptet og tilgang til kapital, nemlig det sørkoreanske olje-, gass- og havvindselskapet Paios.

Partene har inngått en intensjonsavtale om et langsiktig samarbeid innen havvind. Dette innebærer at Paios skal bidra til å sikre statlig finansiering av en såkalt tredjepart-verifisering av teknologien fra sertifiseringsmyndighet som DNV eller lignende, modelltanktesting og endelig pilottesting til havs.

Målet er at dette skal munne ut i kommersialisering av teknologien for koreanske og asiatiske farvann. Avtalen innebærer inntil ti millioner dollar, eller tett på 100 millioner norske kroner, i finansiering.

– Men ingen penger til Stationmar foreløpig?

– Nei, ikke i denne omgang utover at det kan bli noen inntekter knyttet til utviklingsarbeid og koordinering fra Norge. Men det er klart at vi håper denne avtalen vil gjøre oss mer interessante for investorer, sier Norheim.

Makkeren Per A. Vatne gir Norheim mye av æren for at selskapet fortsatt holder seg flytende.

– Pål Norheim er en terrier med stamina. Derfor overlever vi. Vi gir ikke opp, sier 72-åringen.

Jeg synes det er en veldig spennende idé og tilnærming å bygge inn bølgekraft i en eksisterende struktur. Det sa Arvid Nesse, lederen for testsenteret for flytende teknologi utenfor Karmøy og for bransjeorganisasjonen Norwegian Offshore Vind, da DN i 2023 skrev om Stationmar første gang.

KI med havvind

I en pressemelding skriver administrerende direktør Joon Choi i sør-koreanske Paios at teknologien fra Stationmar kan øke kapasiteten til bunnfaste vindturbiner betraktelig og dermed resultere i mer lønnsomme offshore vindparker langs kysten av Sør-Korea. Han mener tidspunktet for å introdusere teknologi som den fra Stationmar er veldig godt og at Sør-Korea er et av verdens mest lovende markeder for havvind.

– Hovedårsaken er de enorme ambisjonene Korea har knyttet til å etablere en rekke datasentre for å bli et internasjonalt knutepunkt for utvikling av kunstig intelligens, skriver han.

Ettersom disse datasentrene, som krever mye energi, vil bli plassert langs kysten nær de bunnfaste havvindmøllene, unngås behovet for dyre og tidkrevende nettoppgraderinger, noe som er en av de største hindringene for havvind i mange andre land, mener Choi i Paios.